

TANULMÁNYOK

Önszabályozó platformok?

*Elemzés a végfelhasználói jogok érvényesüléséről
a CDSM irányelv 17. cikkének átültetése fényében**

MEZEI PÉTER** – HARKAI ISTVÁN***

1. Bevezetés

A webkettő megjelenése elhozta a platformok korát. Olyan weboldalak uralják napjainkban az információáramlást, amelyek számottevő részben a felhasználók által létrehozott (*user-generated*) vagy mások által megalkotott, de a felhasználók által feltöltött (*user-uploaded*) tartalmak elérhetővé tételére szakosodtak. A streaming-szolgáltatók, a közösségimédia-platformok, az online piacterek, a nyílt forráskódú szoftvereket vagy *open-access* tartalmakat kínáló weboldalak, online enciklopédiák potenciális szerzői jogi felelőssége pedig a jogirodalom és -gyakorlat egyik legmeghatározóbb kérdésévé vált.

A digitális egységes piac koncepciójának kidolgozása után és az uniós szerzői jog mindinkább elavult jellege miatt sürgetővé vált az uniós szerzői jog reformja. A CDSM irányelv többek között a tartalommegosztó szolgáltatók (*online content-sharing service providers*, OCSSP) magatartását is igyekezett világosan elhelyezni a szerzői jog fogalomrendszerében.¹ Az új szabályok új kihívásokat teremtettek. A közismert 17. cikk nem csupán dogmatikai szempontból érdemel kiemelt figyelmet,² hanem empirikus teszteken is keresztül kell esnie. A jelen tanulmány

* A tanulmány a H2020 ReCreating Europe kutatás Working Package 2 – End Users and Access to Culture keretében valósult meg.

** Habilitált egyetemi docens, SZTE ÁJTK Összehasonlító Jogi és Jogelméleti Intézet; címzetes egyetemi docens (*dosentti*), University of Turku; a European Copyright Society tagja.

*** Adjunktus, SZTE ÁJTK Összehasonlító Jogi és Jogelméleti Intézet.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról.

² A magyar jogirodalomból lásd különösen GRAD-GYENGE Anikó: A szerzői jogi reform vágya: az egyszerűsítés ideája a bonyolítás művészetében. *Gazdaság és Jog*, 2020/7–8., 1–5.

célja, hogy a 2020-ban megkezdett reCreating Europe projekt keretében szemügyre vegye, hogy egyes tartalommegosztó, illetve -közvetítő szolgáltatók milyen lépéseket tettek azért, hogy végfelhasználói szerződéseik megfeleljenek a 17. cikkben foglaltaknak, és hogy milyen mértékben biztosítanak transzparens információkat a tartalomszűrési gyakorlataikat illetően.

Mindezek fényében a tanulmány a következők szerint épül fel. Az 1. fejezetben röviden áttekintjük a tartalommegosztó, illetve -közvetítő szolgáltatókra vonatkozó szerzői jogi szabályozási környezet legújabb elemeit, ideértve az Európai Unió Bírósága (EUB) gyakorlatát és a CDSM irányelv 17. cikkét. Ezt követően a 2. fejezetben röviden összefoglaljuk a platformok végfelhasználói szerződéseivel (*end user license agreement*) kapcsolatos, 2021-ben folytatott empirikus kutatásunk eredményeit. E kutatás igyekezett feltérképezni a platformoknak a CDSM irányelv átültetési határidejét megelőző gyakorlatát a végfelhasználói jogok érvényesülését illetően. Mindezeket a tanulmány legfontosabb újdonságai követik. A 3. fejezetben összefoglaljuk egy szűkített, „második körös” empirikus kutatás eredményeit nyolc nemzetközi és egy magyar OCSSP gyakorlatát illetően. Célzottan azt vizsgáltuk, hogy e szolgáltatók milyen mértékben hozták összhangba végfelhasználói szerződéseiket a CDSM irányelv 17. cikke szerint a végfelhasználókat megillető garanciális előírásokkal. A záró fejezetben néhány olyan megállapítást teszünk, amelyek segíthetik az OCSSP-k jövőbeli nyomon követését a szerzői jogi előírásokkal való összhang tekintetében.

2. A platformok kora³

A tartalommegosztó vagy -közvetítő szolgáltatók (platformok) szellemi tulajdonvédelmi felelősségét illetően az EUB joggyakorlata hosszú múltra tekint vissza, ám e döntések csak egy részre érinti közvetlenül a szerzői jog világát. Elsőként a Ziggo-ügyben kellett az EUB-nak választ adnia arra a kérdésre,⁴ hogy az Európa-szerzte perbe fogott *peer-to-peer* fájlcsere-szolgáltató Pirate Bay közvetlen felelősséggel tartozik-e az oldalt használó magánszemélyek közvetlen szerzői jogsértéséért. Az EUB szerint a végfelhasználók jogellenes magatartásait aktívan támogató Pirate Bay maga is közvetlen jogsértést valósít meg. Döntésével az EUB praktikus módon olyan tevékenységekre is kiterjesztette az InfoSoc. irányelv 3. cikkében foglalt közvetlen felelősségi szabályozást,⁵

³ E tömör összefoglaló nagyban támaszkodik korábbi – részben más kollégákkal folytatott – kutatásainkra. Vö. MEZEI Péter – LÁBODY Péter: Több jogdíj, kevesebb vélemény? Irányváltás az online tartalommegosztó szolgáltatók szerzői jogi felelősségében. *Fundamentum*, 2022 (megjelenés alatt); HARKAI István – MEZEI Péter: Végfelhasználói flexibilitások és platformfelelősség a CDSM irányelv fényében. In TÖRÖK Bernát (szerk.): *Az internetes platformok kora – társadalmi hatások és szabályozási kihívások*. Budapest, Ludovika, 2022 (megjelenés alatt); HARKAI István: Érvek a sajtókiadványok kiadóinak uniós védelme mellett és ellen. *Európai Jog*, 2021/6., 17–22.

⁴ C-610/15. Stichting Brein kontra Ziggo BV, XS4ALL Internet BV, 38. pont. A jogeset elemzését a magyar jogirodalomban lásd FERGE Zsigmond: Médialejátszók és online megosztóplatformok, avagy hogyan értelmezte az Európai Bíróság a nyilvánosságához közvetítés fogalmát a Stichting Brein, szerzői jogok jogosultjainak érdekeit védő alapítvány kontra Jack Frederik Wullems, valamint a Ziggo BV és XS4ALL Internet BV-ügyben hozott ítéletében. *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle*, 2017/5., 15–46.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács 2001/29/EK irányelve (2001. május 22.) az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról.

amely történetileg közvetett jellegű magatartásnak bizonyult.⁶ Az EUB a közvetítő szolgáltatók közvetlen felelősségének gondolatával egyszerre hozott friss levegőt és „furcsa rezgéseket” az uniós szerzői jogba.⁷

A „jóhiszemű” közvetítő szolgáltatók szerzői jogi felelősségéről néhány nappal a CDSM irányelv átültetésének határideje után⁸ döntött az EUB a német YouTube/Cyando összevont ügyekben.⁹ Itt az EUB rögzítette, hogy a YouTube és az Uploaded mindaddig nem tartozik közvetlen felelősséggel a platformok igénybe vevői által elkövetett jogsértésekért, amíg e magatartásokban nem vesz részt tevőlegesen, emellett megilleti őket a tárhelyszolgáltatók felelősségkorlátozási oltalma, ha nem nyújtanak aktív segítséget a végfelhasználók részére, és csak azután alkalmazhatók velük szemben intézkedések, hogy a jogosultak értesítették őket a rendszereiken keresztül elérhető konkrét jogellenes tartalmakról.¹⁰

Az EUB e gyakorlata olyan kettős megoldást szült, amelyben a szolgáltató „tudati oldala” és tényleges közreműködése (annak technikai részletei) képezi a jogi minősítés alapját. Ebbe a környezetbe lépett be a CDSM irányelv bonyolult egyensúlyi rendszere. A 17. cikk egyrészt a szerzői jog magas szintű védelmének megeremtését célozza azzal, hogy a webkettes korszak legmeghatározóbb platformjait is szerzői jogilag releváns felhasználónak nyilvánítja, másrészt igyekszik e szolgáltatók terheit bizonyos indokolt keretek között csökkenteni és őket a potenciális szerzői jogi felelősség alól mentesíteni, harmadrészt világosan rögzíti az OCSSP-k végfelhasználóit megillető jogokat. Vegyük röviden sorra ezt a három dimenziót!

Először is, a szabályozás alapján az OCSSP-k¹¹ a végfelhasználók által rájuk feltöltött, jelentős bevételt nem termelő (klasszikusan nem kereskedelmi célú, *user-generated*) tartalmak szerzői jogi felhasználóinak minősülnek.¹² E minősítés mögöttes (inkább érvét, mint jog-) alapját a zenei jogosultak által kimunkált „értékhezag” (*value gap* vagy *transfer of value*) elmélete – vagyis az OCSSP-k által generált bevételek és a zenei jogosultaknak kifizetett jogdíjak összege

⁶ MEZEI Péter: *A fájlcsere dilemma. A perek lassúak, az internet gyors.* Budapest, HVG-ORAC, 2012, 112–131.

⁷ Matthias LEISTNER: European Copyright Licensing and Infringement Under Art. 17 DSM Directive: Can We Make the New European System a Global Opportunity Instead of a Local Challenge? *Zeitschrift für Geistiges Eigentum/Intellectual Property Journal*, 2020/2., 132.; Franz HOFMANN – Louisa SPECHT-RIEMENSCHNEIDER: Verantwortung von Online-Plattformen – Ein Plädoyer für ein funktionszentriertes Verkehrspflichtenkonzept, *Zeitschrift für Geistiges Eigentum/Intellectual Property Journal*, 2021/1., 48–113. Olyannyira, hogy az ítélet – az EUB további kreatív értelmezési tevékenységét megelőzően – olyan jogirodalmi javaslatot is szült, mint a közvetett szerzői jogi felelősség uniós harmonizációja. Lásd Matthias LEISTNER – Ansgar OHLY: Direct and Indirect Copyright Infringement: Proposal for an Amendment of Directive 2001/29/EC (InfoSoc Directive). 14(3) *Journal of Intellectual Property Law & Practice* (2019) 182–186.

⁸ Bernd J. JÜTTE: Op-Ed: A Mild Sigh of Relief for Online Platforms but Uncertainty Looms after CJEU Judgment in YouTube/Cyando. *EU Law Live*, 2021. június 23., <https://bit.ly/3xqS68O>.

⁹ C-682/18. és C-683/18. Frank Peterson kontra Google LLC és társai, illetve Elsevier, Inc. kontra Cyando AG egyesített ügyek. A YouTube/Cyando-ügyek részletes feldolgozásához lásd HARKAI István: Az Európai Unió Bíróságának döntése a YouTube és a Cyando egyesített ügyekben. *Jogesetek Magyarázata*, 2021/4., 43–54.

¹⁰ Christina ANGELOPOULOS: YouTube and Cyando, Injunctions against Intermediaries and General Monitoring Obligations: Any Movement? *Kluwer Copyright Blog*, 2021. augusztus 9., <https://bit.ly/39fSgrx>.

¹¹ Az OCSSP-k magyar definícióját lásd: 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról (Sztj.) 57/A. §.

¹² Sztj. 57/B. §.

közötti, nem épp a jogosultaknak kedvező különbség – adta.¹³ Az új előírásból az következik, hogy a szolgáltatók jogszerű működésének feltétele a felhasználások előzetes engedélyeztetése. Ez a jogosítás azonban a mindennapokban szinte lehetetlen az egyes oldalakra, például a YouTube-ra vagy a Facebookra feltöltött tartalmak tömeges jellege okán.

Épp ezért másodsorban az irányelv alternatív megoldásként biztosítja a szolgáltató mentesülését a szerzői jogi felelősség alól, ha az a tárhelyeire feltöltött és a jogosultak által megjelölt tartalmakat előzetesen szűri, a vitatott tartalmak szűrését követő újabb elérhetővé tételét megakadályozza, vagy az utólagos, egyedi jogsértő felhasználásokra vonatkozó jogosulti értesítések nyomán gyorsan eltávolítja az adott tartalmat.¹⁴

Harmadrészt pedig reálisnak tűnt (és tűnik továbbra is) annak a veszélye, hogy a jogosultak és a platformok közötti feszültség kollaterális vesztesei a végfelhasználók lesznek amiatt, hogy a platformok az új felelősség elkerülése érdekében „először szűrnek, és csak aztán kérdeznak”. Az automatizált (algoritmikus) és általában véve a túlzott mértékű szűrési gyakorlat pedig súlyos sérelmeket okozhat a véleménynyilvánítás, az információhoz jutás, sőt az oktatás és a tanulás szabadsága terén is. A CDSM irányelv ezért néhány garanciális végfelhasználói jogot is deklarált, így például az idézés, a kritika, az ismertetés, továbbá a karikatúra, a paródia vagy az utánzat kötelező szabad felhasználásává vált.¹⁵ Sőt, az is eredménykötelemként nyert rögzítést, hogy a jogosultak és a platformok közötti új együttműködés nem eredményezheti az engedélykéréstől függetlenül szabadon feltöltött tartalmak előzetes vagy utólagos szűrését.¹⁶ A platformok ugyancsak kötelesek hatékony panaszkezelési mechanizmusokat működtetni,¹⁷ valamint a végfelhasználói szerződéseikben *expressis verbis* kötelesek tájékoztatni ügyfeleiket az őket megillető jogokról.¹⁸

3. Empirikus kutatás a platformok végfelhasználói szerződéseiről és a végfelhasználói rugalmasságokról¹⁹

2021 folyamán empirikusan vizsgáltuk, hogy 17 tartalomgyártó és egyéb szolgáltató milyen mértékű rugalmasságot biztosít végfelhasználói szerződéseiben a végfelhasználók számára a tartalmak felhasználása során, valamint milyen belső szabályozókkal és mechanizmusokkal igyekeznek a különböző érdekcsoportok közötti egyensúlyt biztosítani (különösen a vitarendezés területén).²⁰ E tanulmány három fontos megállapítást tartalmazott.

¹³ Giancarlo FROSIO: Reforming the CDSM Reform: A User-Based Copyright Theory for Commonplace Creativity. 51(6) *International Review of Intellectual Property and Competition Law* (2020) 715–716.

¹⁴ Sztj. 57/E. § (2) bek.

¹⁵ Malte STIEPER: Die Umsetzung von Art. 17 VII DSM-RL in deutsches Recht (Teil 1) – Brauchen wir eine Schranke für Karikaturen, Parodien und Pastiches? *Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht*, 2020/7., 699–708.

¹⁶ Sztj. 57/E. § (4) bek.

¹⁷ Sztj. 57/G. §.

¹⁸ Sztj. 57/H. §.

¹⁹ Péter MEZEI – István HARKAI: End-User Flexibilities in Digital Copyright Law: An Empirical Analysis of End-User License Agreements. 5(1) *Interactive Entertainment Law Review* (2022) 1–20.

²⁰ Hangsúlyoznunk kell, hogy a vizsgált szolgáltatások jelentős részét amerikai cégek biztosítják, ugyanakkor globális jelleggel. Vö. David B. NIEBORG – Thomas POELL: The Platformization of Cultural Production: Theorizing the

Először is világosan igazolást nyert, hogy a végfelhasználóknak látványosan csekélyebb jogosultságaik vannak szolgáltatási típusú hozzáférések esetén a fizikai műpéldányok használatához képest. A végfelhasználói „rugalmasságok” egy részét maga a jogalkotó vagy a bírósági gyakorlat zárja ki (így például „a digitális jogkimerülés” elvetésével). Ezt a jelenséget „szabályozási bezártságnak” nevezzük. Mindezt a platformok – belső szabályozói útján – még tovább erősítik, amikor komoly (sok esetben technológiai) megszorításokat alkalmaznak a hozzáférés tekintetében, mélyen hallgatnak a véleménynyilvánítás szabadságával rokonítható korlátozások és kivételek kapcsán (áttolva ezt a kérdés a szabályozás területéről a vitarendezés világába), sőt számos esetben a vitarendezési mechanizmusokat is homályban tartják, különösen a végfelhasználói panaszok vonatkozásában. Hasonlóan komoly probléma, hogy a végfelhasználói szerződések látványosan pongyola terminológiát használnak. Az adásvétel világát idéző *sale* vagy *purchase* szavak annak ellenére dominálnak, hogy az uralkodó gyakorlat értelmében nem szerezhethet tulajdonjogot a végfelhasználó egy fájl, különösen nem egy *stream* fölött. Végso soron úgy találtuk, hogy a végfelhasználói szerződések „*as is*”, vagyis a végfelhasználók által nem módosítható jelleggel (azaz általános szerződési feltételnek való minősülése) és félrevezető nyelvezete olyan aszimmetrikus helyzetet teremt, amelyben a végfelhasználói jogok és elvárások nem érvényesülnek megfelelő mértékben. Másrészt a platformok körülbástyázzák saját jogi pozíciójukat, méghozzá sok esetben szükségtelenül széles jogokat szerezve a feltöltőktől.

Másodsorban úgy tűnik, hogy a legnagyobb rugalmasságot annak ellenére is a közösségi médiaoldalak nyújtják a végfelhasználóknak, hogy e szolgáltatások alapmodellje ingyenes, és semmilyen tulajdoni jellegű jogosultságot nem biztosít az ügyfeleinek. Érdekes módon az előfizetéses streaming-szolgáltatók e díjak megfizetése ellenére sem elég rugalmasak (sőt, ők a legkevésbé rugalmasak). Összességében azt találtuk, hogy a *user-generated* tartalmak potenciális jelenléte egyenesen arányosan növeli a platform rugalmasságát – ezt UGC-hatásnak nevezzük.

Harmadrészt a végfelhasználói elvárásokat és az ezeknek megfelelő szolgáltatásokat talán a platformgazdaságot átható hatalmas versengés befolyásolja a legnagyobb mértékben. A „streamingháború” mind a horizontális (szolgáltatási típusú, például Facebook kontra Twitter), mind a vertikális (portfólióalapú, például Apple kontra Google) versenyre kiterjed. Ez a saját üzleti modellek mellett az egymástól való tanulást és sok esetben az egymásra való licitálást is jelenti. Érdekes módon számos végfelhasználói flexibilitás köszönheti létét ennek a versenynek, különösen a másodlagos hozzáférések (hozzáférés megosztása, linkelés stb.) és a kiegészítő szolgáltatások (például feliratozás) területén. Ezt a jelenséget „üzleti flexibilitási hatásnak” nevezzük.

Contingent Cultural Commodity. *New Media & Society* (2018) 4285. Mivel e szolgáltatások az Európai Unió tagállamai területére is irányulnak, az uniós és a nemzeti jog őket is köti. Az amerikai jogirodalomból hasonló – bár lényegesen szűkebb – elemzéshez lásd különösen John MIXON: Netflix and Not-So-Chill: The Legality of Sharing Passwords for Netflix & Other Streaming Services. 101(3) *Journal of the Patent & Trademark Office Society* (2021) 336–349.

4. Új megállapítások

A CDSM irányelv 17. cikke az OCSSP-kre vonatkozó új felelősségi rendszer mellett a felhasználói rugalmasságra vonatkozó szabályokat is tartalmaz. A (7) bekezdés előírja, hogy az OCSSP-k nem akadályozhatják a jogszerű végfelhasználói tartalmak elérhetőségét, és a felhasználók a platformok használata során az információk átvételekor és átadásakor számos kivételre hivatkozhatnak. A (8) bekezdés egyértelművé teszi, hogy az OCSSP-ket nem terheli általános nyomon követési kötelezettség, vagyis nem kötelesek általános jelleggel monitorozni a végfelhasználói tartalmak jogszerűségét, illetve azt, hogy e tartalmak a megengedett kivételek körébe esnek-e. A (9) bekezdés arra kötelezi az OCSSP-ket, hogy hatékony és gyors panasztételi és jogorvoslati mechanizmusokat vezessenek be, valamint a végfelhasználói szerződésekben tájékoztassák a felhasználókat az uniós jog szerinti korlátozások és kivételek által biztosított lehetőségekről.²¹ Az Európai Bizottság a 17. cikk végrehajtásáról szóló, nemrégiben közzétett iránymutatásában a felelősségi rendszert a végfelhasználók jogos érdekeit is szem előtt tartó biztosítékok megfelelő működésétől tette függővé.²²

A kutatás első fázisában vizsgált platformok körét a második fázisban leszűkítettük. Ezt nemcsak a 17. cikkben foglalt, már említett garanciák indokolták, hanem az is, hogy a 17. cikk új felelősségi rendszerét a 2. cikk 6. pontja és (62) preambulumbekkezdése az online tartalom-megosztó szolgáltatókra szűkíti, amelyek fő tevékenysége a végfelhasználók által feltöltött jelentős mennyiségű, szerzői jogi védelem alatt álló mű vagy más védelem alatt álló teljesítmény tárolása és az ahhoz való hozzáférés biztosítása a nyilvánosság számára, ezen túlmenően pedig a védett tartalmak nyereségszerzési céllal történő összerendezése és promotálása. Az alábbiakban nyolc OCSSP felhasználási feltételeit vizsgáljuk, hogy megtudjuk, hogyan tettek eleget a CDSM irányelvben foglalt előírásoknak. Ezenkívül megvizsgáljuk, hogy milyen panasztételi mechanizmusokat rendszeresítettek a végfelhasználók esetleges panaszainak orvoslására.

4.1. Videómegosztó platformok

A YouTube végfelhasználói szerződése utoljára 2022. január 5-én módosult.²³ Eszerint a feltöltött tartalom csak akkor tartalmazhat más személy szerzői joga által védett művet vagy más teljesítményt, ha az adott fél ehhez a hozzájárulását adta vagy ha erre a felhasználó egyéb módon jogosult (többek között kivételek vagy szerzői jogi korlátozásai révén, valamint az Európai Unió jogszabályai által biztosított kapcsolódó jogok révén).²⁴ A YouTube a feltöltött tartalom jogszerűségének elemzéséhez, a jogsértések és a visszaélések azonosításához automatizált rend-

²¹ Vö. Sebastian F. SCHWEMER – Jens SCHOVSBO: What is Left of User Rights? Algorithmic Copyright Enforcement and Free Speech in the Light of the Article 17 Regime. In Paul TORREMANS (szerk.): *Intellectual Property Law and Human Rights*. Hága, Wolters Kluwer, 2020 (4. kiadás) 569–589.

²² Communication from the Commission to the European Parliament and the Council – Guidance on Article 17 of Directive 2019/790 on Copyright in the Digital Single Market, Brussels, 4.6.2021, COM(2021) 288 final, 18–25.

²³ <https://bit.ly/3aHXBlm>.

²⁴ „Az Ön tartalma és tevékenységei – tartalom feltöltése”, uo.

szereket használhat. Jogsértő tartalmak feltöltése esetén az üzemeltetők a tartalom egészét vagy meghatározott részét eltávolíthatják, amely döntésről az érintett végfelhasználót értesítik. A tanulmány homlokterében álló végfelhasználói garanciák szempontjából a felhasználási feltételek főszövege nem sok további támpontot biztosít, azonban a YouTube súgójában fellelhetők a keresett információk.

A „Szerzői jogi figyelmeztetések – alapok” oldalon a végfelhasználót tájékoztatják az értesítési és eltávolítási eljárás lényegéről és menetéről. A szerzői jogi figyelmeztetés feloldására három lehetőséget biztosít a YouTube:

1. A végfelhasználó megvárhatja, amíg a figyelmeztetési időszak lejár (90 nap). Az első figyelmeztetés esetén még egy ún. Szerzői Jogi Iskolát is el kell végezni.

2. A végfelhasználó megpróbálhatja elérni a jogosultaknál, hogy vonják vissza a szerzői jogi követelést. E tekintetben a felhasználási feltételek igen szűkszavúan annyit jegyeznek meg, hogy „egyes alkotók feltüntetik a csatornájukon, hogy milyen módon lehet kapcsolatba lépni velük”.²⁵ További támpont lehet a jogorvoslatot kereső végfelhasználóknak az eltávolítási kérelmekben foglalt kapcsolatfelvételi adatok követelménye.²⁶

3. A végfelhasználóknak lehetőségük van viszontbejelentést küldeni, ha szerintük a videót tévesen távolították el, mert például „mértánys használatnak minősül”.²⁷ A viszontbejelentést a YouTube az igénylőnek továbbítja, akinek tíz munkanap áll rendelkezésére a válaszadásra. Amennyiben az igénylő (az értesítési és eltávolítási eljárás kezdeményezője) továbbra is meg kívánja akadályozni a tartalom visszaállítását, erre vonatkozóan bizonyítékot kell felmutatnia.²⁸

Különösen érdekes, hogy a YouTube mit ért pontosan a „mértánys használat” kifejezés alatt, amely egyértelműen a *fair use* tesztre utal, és az eredeti, angol nyelvű szöveg is ezt a terminust használja. Ugyanakkor ez az európai, kontinentális szerzői jogban nem ismert konstrukció. Mindenesetre a YouTube részletesen ismerteti a *fair use* teszt négy lépcsőjét, sőt példákat is hoz annak gyakorlati alkalmazására.²⁹

A YouTube az értesítési és eltávolítási eljárás és az arra válaszként adható végfelhasználói viszontbejelentés mellett alkalmazza az ún. content ID-követelést. Ez egy automatikus követelés, amely akkor jön létre, ha egy feltöltött videó egyezik egy másik videóval vagy annak egy részével. A videó letiltása vagy hozzáférhetőségének fenntartása hirdetésekkel kiegészítve alapvetően a jogosult döntésén múlik.³⁰ A content ID-követeléssel érintett videókat a tartalmat feltöltő végfelhasználók fent hagyhatják, de saját akaratukból el is távolíthatják azokat akár egészben, akár részben, az adott szegmens vonatkozásában; sőt még az is előfordulhat, hogy a reklámbevételt végül meg kell osztani a jogosult és a végfelhasználó között.³¹ Ha a végfelhasználó nem ért egyet a content ID-követeléssel, vitathatja azt, amiről a szerzői jogi jogosult értesítést kap, és harminc nap áll rendelkezésére a válaszadásra. A jogosult visszavonhatja a követelést,

²⁵ Szerzői jogok megsértése miatti követelés visszavonása: <https://bit.ly/3MFRiE>.

²⁶ A szerzői jogok megsértése miatti eltávolítási kérelmekben foglalt kapcsolatfelvételi adatok: <https://bit.ly/3zrgAkM>.

²⁷ Szerzői jogi figyelmeztetések – alapok. A szerzői jogi figyelmeztetések rendezése: <https://bit.ly/3xN0KQp>.

²⁸ Szerzői jogi viszontbejelentés benyújtása: <https://bit.ly/3MFFkNe>.

²⁹ Mértánys használat a YouTube-on: <https://bit.ly/3HaAvWR>.

³⁰ Mi az a content ID-követelés?: <https://bit.ly/3mCPZJK>.

³¹ Bevételszerzés az erre jogosult, feldolgozást tartalmazó videókból: <https://bit.ly/39iYsPe>.

amelyet követően a rendszer automatikusan visszaállítja a tartalmat. Ha a követelést a jogosult fenntartja, az ellen a végfelhasználó fellebbezhet. Harmadik opcióként a jogosult kérheti a tartalom eltávolítását vagy egyszerűen figyelmen kívül hagyhatja a követelést. Ha a végfelhasználó fellebbez, a jogosultnak további harminc napja van a reagálásra, lényegében ugyanazt a procedúrát követve, mint amilyen a fellebbezést megelőző eljárás.³²

Szerzői jogi szempontból, különös tekintettel a CDSM irányelv rendelkezéseire, a YouTube legfeljebb csak alapelvi szinten ültette át szerződéses gyakorlatába az irányelvi rendelkezéseket, amelyekre, úgy tűnik, hogy a *fair use* tesztet, nem pedig az európai korlátozások és kivételek rendszerét tekinti irányadónak. Legalábbis erre való konkrét utalást a szolgáltatás felhasználási feltételeit tanulmányozva nem találtunk. Mindenesetre a fentebb bemutatott szabályok nemcsak nem gyorsak és rugalmasak a végfelhasználók szempontjából, hanem a kontinentális szerzői jogi dogmatikát is szem elől tévesztve egy tipikusan amerikai jogintézményt vizionálnak. Ezenfelül a YouTube továbbra is kizárja az elsődleges felelősséget a felhasználók által feltöltött minden olyan jogsértő tartalomért, amely egyértelműen inkompatibilis a CDSM irányelv rendszerével.³³

Az OCSSP-k közül elsőként a YouTube hozott nyilvánosságra a szerzői jogsértésekkel kapcsolatos transzparenciajelentést. A cég első jelentése 2021. december 6-án látott napvilágot, amely még a CDSM irányelv átültetésének határidejét megelőző félévre (2021. január–június) vonatkozott.³⁴ Eszerint a YouTube háromféle szerzői jogi védelmi mechanizmust alkalmaz (Webform, Copyright Match és content ID), amelyek közül messze a content ID a legjelentősebb. A jelentési időszak során 722,6 millió értesítés futott át ezen a rendszeren – mindez a 9115 potenciális ügyfél 53,7%-ának (4893 jogosult) kezdeményezése nyomán.³⁵ A 722 millió „panasz” ellen kb. 3,7 millió esetben éltek kifogással a tartalmak feltöltői. E kifogás benyújtása után a jogosult elállhat a panaszától, fenntarthatja azt, esetleg nem tesz további lépést, és hagyja a panaszt harminc nap után elévnülni. A YouTube adatai szerint ily módon a jogosultak 2,2 millió esetben engedték el a feltöltött tartalmakkal szembeni panaszt és 1,47 millió esetben tartották fenn. Ez utóbbi esetben a végfelhasználó „fellebbezéssel” élhet, amellyel szemben a jogosultnak a „hivatalos”, vagyis az Egyesült Államok Digital Millennium Copyright Actje (DMCA) által szabályozott eltávolítási eljárás útjára kell terelnie a vitát. Erre 38 864 esetben került sor. Az ilyen eltávolításokkal szemben a feltöltők csupán 4471 esetben nyújtottak be ellenkérelmet.³⁶ A YouTube adatai nyers számok – nagyon nehéz kiolvasni belőlük a valóságot. Egyrészt nem ad választ arra a kérdésre, hogy a vitatott feltöltések valóban jogsértők voltak-e vagy csak ezt feltételezték a jogosultak. Az sem egyértelmű, hogy a végfelhasználói kifogások, fellebbezések és ellenkérelmek csekély száma a „jogsértés beismerését” jelenti-e, vagy azt, hogy az átlagos *youtuber* csekély ismeretekkel rendelkezik saját jogainak védelmezése tárgyában, esetleg megretten a potenciális eljárási költségektől.³⁷

³² Content ID-követelés vitatása: <https://bit.ly/3HdxqoU>.

³³ A felelősség korlátozása: <https://bit.ly/3HbPdNh>.

³⁴ YouTube Copyright Transparency Report H1 2021: <https://bit.ly/3HeNRlc>.

³⁵ Uo., 5.

³⁶ További adatok uo., 10–11.

³⁷ A jelentés első elemzését lásd Paul KELLER: YouTube Copyright Transparency Report: Overblocking is Real. *Kluwer Copyright Blog*, 2021. december 9., <https://bit.ly/39IG5t5>.

A DailyMotion szolgáltatása a YouTube profiljához igen hasonló, felhasználási feltételeinek vizsgálatát pedig külön indokolja, hogy egy uniós országban, Franciaországban működő platformról van szó. A felhasználási feltételek utolsó módosításának ideje 2022. január 19.³⁸ A feltöltött tartalmak jogszerűsége tekintetében az üzemeltetők kizárnak minden közvetlen felelősséget és a feltöltött tartalom általános nyomon követésének kötelezettségét, amely kikötés kiterjed az előzetes szűrésre is. A tartalmakért kizárólag a feltöltést végző végfelhasználó felel.³⁹ Ha egy tartalom értesítési és eltávolítási eljárás keretében került törlésre,⁴⁰ akkor az érintett végfelhasználó viszontértesítést küldhet a platformon keresztül a jogosultnak.⁴¹ E rendelkezéseknél részletesebb, a CDSM irányelv rendelkezéseit is szem előtt tartó rendelkezéseket az online hozzáférhető felhasználási feltételek nem tartalmaznak, ami némiképpen meglepő, figyelemmel a szolgáltatás európai honosságára.

A videójátékok játékmenerének online közvetítésében piacvezető Twitch felhasználási feltételeiben – amelyek utoljára 2021. január 1-jén módosultak – az üzemeltetők minden elsődleges felelősséget a jogsértő tartalmat feltöltő végfelhasználóra hárítanak.⁴² A platform biztonsági intézkedéseket alkalmaz annak érdekében, hogy megvédje a feltöltött tartalmakat a jogellenes többszörözési és terjesztési (nyilvánosságához közvetítési) cselekményektől. Mindezekon túlmenően az üzemeltetők semmilyen felelősséget nem vállalnak az intézkedések ellenére bekövetkező jogsértésekért.⁴³ A szerzői jogi jogsértések tekintetében a felhasználási feltételek a DMCA szabályait követik, amelyek alapján a jogosultak értesítési és eltávolítási eljárás keretében megjelölhetik a jogsértő tartalmat, kérve annak eltávolítását.⁴⁴ Érdekesség, hogy a Twitch fenntart egy jogosított zenékből álló repertoárt, amelyből a végfelhasználók a feltöltött videóik színesítésére válogathatnak, azonban kikötés, hogy a zenéket egyéb célokra nem használhatják, és az üzemeltetők bármikor elérhetetlenné tehetik bármely elemét a repertoárnak, ha valamelyik hangfelvétel felhasználási szerződése megszűnik vagy lejár.⁴⁵

A zeneművek és hangfelvételek vonatkozásában a Twitchnek további, külön zenei irányelvei vannak (*Music Guidelines*). A végfelhasználók nemcsak a Twitch zenei kínálatából választhatnak, hanem feltölthetnek olyan tartalmat is, amelyben egyéb módon jogosított zenék találhatóak.⁴⁶ A feltételek elismerik, hogy lehetnek olyan, egyébként jogosítatlan zenék és hangfelvételek, amelyek a *fair use* teszt hatálya alá esnek, ideértve a transzformatív felhasználást vagy a közkincsbe tartozó műveket.⁴⁷ Az értesítési és eltávolítási eljárás alapján eltávolított tartalmak helyreállítására a Twitchnél is van lehetőség, ugyancsak viszontértesítés benyújtásával,

³⁸ Section 9: Miscellaneous, Point 9.5, <https://bit.ly/3tr4kg8>. Ez kitűnik abból is, hogy az Európai Gazdasági Térség, az Egyesült Királyság és Svájc polgárainak az üzemeltetőkkel esetlegesen fennálló jogvitáira a francia jogot kötik ki.

³⁹ Section 5: Our Liability as a Hosting Service Provider, *uo.*

⁴⁰ Copyright – (I) Copyright Notification: <https://bit.ly/3ts0zqK>.

⁴¹ Copyright – (II) Copyright Counter Notification, *uo.*

⁴² User Content Representations and Warranties: <https://bit.ly/3NBaYZo>.

⁴³ Content is Uploaded at Your Own Risk, *uo.*

⁴⁴ Respecting Copyright, *uo.*

⁴⁵ Specific Terms for Soundtrack by Twitch, *uo.*

⁴⁶ Sharing Music on Twitch: <https://bit.ly/3tpHGvK>.

⁴⁷ Uses Permitted by Law, *uo.*

ha a végfelhasználó „úgy gondolja, hogy cselekedetei megfelelnek az amerikai jog szerinti szabad felhasználásnak”.⁴⁸

A magyarországi honosságú Videa felhasználói kötelesek szavatolni,⁴⁹ hogy rendelkeznek a feltöltött tartalom felhasználásához szükséges szerzői jogi felhasználási engedélyekkel és viselik a felelősséget minden szerzői jogi jogsértésért.⁵⁰ A platform üzemeltetői kizárják a felelősségüket mindenfajta kárért, amely a feltöltött videók tartalma miatt következett be.⁵¹ A jogsértő vagy a felhasználási feltételeket sértő tartalmakat az üzemeltetők egészben vagy részben eltávolíthatják a platformról, ugyanakkor arra nem kötelezhetők, hogy ismerjék a feltöltött videók aktuális tartalmát. Ha egy tartalom jogszerűségét a jogosultak vitatni kívánják, azt egy értesítési és eltávolítási eljárás keretében megtehetik, ennek során a szolgáltató felelősségének alakulását a felhasználási feltételek az Ekertv.⁵² 10. és 13. §-ához igazítják.⁵³ Egyebekben a Videa végfelhasználói szerződése semmilyen garanciát nem tartalmaz a végfelhasználókat védelmében.

A világ egyik legnagyobb felnőtt-tartalom szolgáltatója, a Pornhub igen részletes felhasználási feltételeket szab a platformot látogató végfelhasználóknak. E tény már a kutatás előző fázisában is nyilvánvaló volt. A feltételeket azóta nem változtatták meg, az utolsó módosítás időpontja 2021. május 5. A feltöltött tartalom jogszerűségéért teljes egészében a végfelhasználó felelős, azért az üzemeltető nem vállal felelősséget, és általánosan nem, legfeljebb szűrőpróbaszerűen ellenőrzi a feltöltéseket.⁵⁴ Az üzemeltető fenntartja magának a jogot, hogy akár értesítés nélkül is eltávolítson tartalmat. Az értesítési és eltávolítási eljárás a Pornhub esetében is a jogosultak rendelkezésére áll.⁵⁵ Az eltávolítás jogszerűségét a végfelhasználók vitathatják a viszontértesítésben, amelyet az üzemeltető megküld a jogosultnak.⁵⁶ A Pornhub rendszeresített egy automatizált audiovizuális tartalomfelismerő rendszert (*digital video fingerprints*), amely segít a jogsértő tartalmak azonosításában, meg mielőtt azokat hozzáférhetővé tennék.⁵⁷

4.2. Közösségimédia-platformok

A Meta termékcsalád zászlóshajója, a Facebook, felhasználási feltételeiben figyelmezteti a felhasználókat, hogy fejlett műszaki rendszereket és ezeket támogató humán erőforrást alkalmaz világszerte a visszaélések és a káros magatartások kivédésére, és eltávolíthatja a jogsértő tartalmakat, bizonyos funkciókat hozzáférhetetlenné tehet vagy letilthatja a felhasználói fiókot.⁵⁸ A

⁴⁸ Hogyan kell ellenbejelentést tenni?: <https://bit.ly/3xEHd15>.

⁴⁹ Impresszum: <https://bit.ly/3ttpbzE>. A felhasználási feltételek utolsó frissítésének dátuma 2021. május 31.

⁵⁰ Szerzői jogok: <https://bit.ly/3Qi9vsW>.

⁵¹ Felelősség, uo.

⁵² 2001. évi CVIII. törvény az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről.

⁵³ Videók eltávolítása: <https://bit.ly/3tvb4tI>.

⁵⁴ Limited, Conditional License to Use Our Intellectual Property: <https://bit.ly/3ts8u7F>.

⁵⁵ DMCA Reporting Claims of Copyright Infringement: <https://bit.ly/3xCDF2s>.

⁵⁶ Counter-Notification Procedures, uo.

⁵⁷ Video Fingerprints, uo.

⁵⁸ Fellépés káros viselkedéssel szemben, a közösség védelme és támogatása: <https://bit.ly/3xBpFWK>.

visszaélészerű és veszélyes tevékenységek észlelésére és eltávolítására automatizált rendszereket alkalmaz.⁵⁹ A közösségi alapelveket sértő, jogellenes – ideértve a szellemi tulajdont sértő –, megfélemlítő, diszkriminatív vagy csalárd tartalmakat az üzemeltetők eltávolíthatják vagy letilthatják, amennyiben ezzel elkerülhetőek vagy mérsékelhetőek a Facebookot negatívan érintő jogi vagy szabályozói hatások. Az eltávolítás tényéről a felhasználó tájékoztatást kap, de kérheti a tartalom újraellenőrzését, amely lehetőség nem áll fenn, ha a felhasználó súlyosan vagy ismételten megszegte a felhasználási feltételeket, vagy pedig ha ezzel a Facebook akár magát, akár más felelősségre vonásnak tenné ki vagy – többek között – ha ezt jogi indok miatt tilos megtenni.⁶⁰

A Facebook külön irányelveket fogalmaz meg a zeneműveket is magukban foglaló tartalmakkal kapcsolatban, kimondva, hogy a posztolt tartalmak jogszerűségéért a feltöltő felelős, külön is hangsúlyozva, hogy a Facebook semmiféle olyan magatartásért nem felelős, amely akár a másodlagos felelősségét megalapozhatná, azaz nem hív fel a jogsértő magatartás tanúsítására.⁶¹ A zenei irányelvek továbbá azt is kimondják, hogy a hasznoszerzési célú, a magáncélú felhasználás mértékét meghaladó felhasználás különösen is tiltott, amennyiben a felhasználó nem szerezte be a szükséges felhasználási engedélyeket. Ezen túlmenően pedig a Facebook nem használható „zenehallgatási élmény létrehozására”,⁶² a jogsértő tartalmakat pedig eltávolíthatják vagy elérhetetlenné tehetik.

A Facebook transzparenciaközpontja (Transparency Center) évekre lebontva közzéteszi a platformról eltávolított tartalmak számát. 2021 júniusáig 147 ezer szerzői jogi jogsértésre visszavezethető értesítést kaptak az üzemeltetők – az érintett tartalmak 84,44%-át el is távolították, ami szám szerint 519 ezer tartalmat jelentett. Mivel a következő elemzett platform, az Instagram is a Meta termékcsalád része, a transzparenciaközpont egyszerre közli a fenti adatokat az Instagramra vonatkozóan is, így mi is itt idézzük azokat. 2021 júniusában az Instagram üzemeltetői 59,5 ezer szerzői jogi jogsértéssel kapcsolatos értesítést kaptak, amely összesen 289 ezer tartalmat illetett – ezek 88,41%-át eltávolították.⁶³ A Facebook és az Instagram üzemeltetői nemcsak értesítés alapján, hanem proaktív jelleggel is szűrik a tartalmakat. 2021 júniusában 604 ezer tartalmat töröltek vagy tettek hozzáférhetetlenné a Facebookon a proaktív szűrés eredményeként, ennek 53,76%-a szerzői jogot sértő tartalom volt. Az Instagramról összesen 349 ezer tartalom tűnt el az előzetes szűrés eredményeként, amelynek 53,76%-a szerzői jogsértéshez kapcsolódott.⁶⁴

Ugyan a vizsgált felhasználási feltételek utoljára 2020. december 20-án módosultak, vagyis még jóval a CDSM irányelv tagállami átültetését megelőzően, mégis találunk olyan rendelkezéseket, amelyek a végfelhasználók érdekeit hivatottak védeni az indokolatlan eltávolításokkal szemben. E célból az üzemeltetők ún. szellemi tulajdon operációs csapatokat (IP Operations Teams) működtetnek, amelyek feladata, hogy valóban csak azokat a tartalmakat távolítsák el, amelyek tényleg jogsértők. A végfelhasználóknak lehetőségük van a tartalmat bejelentő joga-

⁵⁹ Fejlett technológiák használata és fejlesztése a biztonságos és funkcionális szolgáltatások nyújtása érdekében, uo.

⁶⁰ Mit lehet megosztani és tenni a Meta-termékekben?, uo.

⁶¹ Music Guidelines: <https://bit.ly/3xEHeWb>.

⁶² Uo.

⁶³ Notice and Takedown: <https://bit.ly/3NHyowm>.

⁶⁴ Proactive Enforcement: <https://bit.ly/3NIUFcY>.

sultnál vitatni az igényt. Érdekeség, hogy ha a tartalom jogszerűségét a DMCA szabályai alapján vitatják, a felhasználó viszontértesítést küldhet.⁶⁵

A másik vizsgált Meta-termék, az Instagram felhasználási feltételeit legutóbb 2022. január 4-én frissítették. A jogellenes tartalmak elhelyezése itt is tilos, a tartalom vagy információ eltávolítását vagy letiltását vonja maga után, ha „ésszerűen szükséges”, vagy ha az üzemeltetőket negatívan érintő jogkövetkezményt vagy szabályozói hatást eredményezne. Az eltávolítás tényéről a végfelhasználót tájékoztatják.⁶⁶ Egyébiránt az Instagram felhasználási feltételei hallgatnak a végfelhasználók javát szolgáló eljárási garanciákról.

A Twitter felhasználási feltételei különböznek aszerint,⁶⁷ hogy a felhasználó az Európai Unió, az EFTA-országok, az Egyesült Királyság határain belül vagy azokon kívül él, ideértve az Egyesült Államokat.⁶⁸ Főszabály szerint a tartalmak jogszerűségéért itt is a végfelhasználók felelősek. A platform esetleges felelősségét a felhasználási feltételek kizárják.⁶⁹ Az üzemeltetők ugyancsak nem vállalják a posztolt tartalmak jogszerűségének monitorozását vagy bármilyen más kontrollját. Fenntartják viszont a jogot arra, hogy a jog- vagy a közösségi elveket sértő tartalmakat eltávolítsák.⁷⁰ A tartalom eltávolítása esetén a feltöltést végző felhasználó szerzői jogi panaszt kap, amelyet viszontértesítésben vitathat, és kérheti az üzemeltetőket, hogy állítsák helyre a tartalmat. Ezenfelül a DMCA talaján álló értesítésben feltüntetett adatok alapján a végfelhasználó közvetlenül a jogosulttal is érintkezésbe léphet, kérve az értesítés visszavonását. A viszontértesítés kibocsátásával a végfelhasználó egyúttal elismeri az Egyesült Államok szövetségi bíróságának joghatóságát is egy lehetséges jogvita esetére. A formai feltételeknek megfelelő viszontértesítést az üzemeltetők a jogosultnak továbbítják. A Twitter végfelhasználói szerződése azt is kiköti, hogy a Twitter további jogi tanácsadást nem végez.⁷¹

A Twitter az élő közvetítések tekintetében automatizált szerzői jogi igényérvényesítést (*automated copyright claim*) is alkalmaz, amelynek célja a szerzői jogi jogosultak segítése a jogosítatlan tartalmak kiszűrésében. A kiszűrt videók eltávolítását, hozzáférhetetlenné tételét a feltöltő vitathatja, amely esetben a Twitter visszaállíthatja a közvetítést mint ismétlést, visszajátzást. Az igény vitatásának jogalapja lehet a felhasználási engedély léte vagy a *fair use* teszt feltételeinek fennállta.⁷² Ha visszaállítják a közvetítést, amelyet a jogosult továbbra is vitat, lehetőség van a hagyományos úton értesítést küldeni és a tartalom eltávolítását kérni, amit ugyancsak vitathat a végfelhasználó a fentiek szerint.⁷³

⁶⁵ Supporting People whose Content is Reported: <https://bit.ly/3QamIDU>.

⁶⁶ Content Removal and Disabling or Terminating Your Account: <https://bit.ly/2O50u6a>.

⁶⁷ A felhasználási feltételeket utoljára 2021. augusztus 19-én módosították, tehát már a CDSM irányelv átültetésére nyitva álló határidő lejártát követően.

⁶⁸ Twitter Terms of Service – If you live outside the European Union, EFTA States, or the United Kingdom, including if you live in the United States; Twitter Terms of Service – If you live in the European Union, EFTA States, or the United Kingdom.

⁶⁹ Limitations of Liability: <https://bit.ly/3aHYjFw>.

⁷⁰ Content on the Services, uo.

⁷¹ Copyright Policy: <https://bit.ly/2XamQad>.

⁷² Fair Use Policy: <https://bit.ly/2sKR7Sy>.

⁷³ Automated Copyright Claims for Live Video: <https://bit.ly/3xDc0P7>.

5. Következtetések

A jelen kézirat lezárásakor már valamivel több mint fél éve lejárt a CDSM irányelv átültetésére rendelkezésre álló határidő, mégsem történt meg a transzplantáció valamennyi tagállamban. Ez szinte mindenképpen olyan jogbizonytalanságot jelent a szolgáltatók számára, amely mellett nehezen várható el a teljes körű megfelelés az irányelvi követelményeknek. Ezzel együtt is számos észrevétel fogalmazható meg a vizsgált OCSSP-k elemzett végfelhasználói szerződéseivel kapcsolatban.

Egyrészt az elemzés eredményeként kijelenthető, hogy a felhasználási feltételek továbbra is alapvetően két szempontra fókuszálnak: az üzemeltetők elsődleges felelősségének kizárására és egy hatékony, a jogosulti érdekeket védő értesítési és eltávolítási mechanizmus fenntartására. A YouTube, a DailyMotion, a Twitch, a Facebook és a Twitter lehetővé teszi, hogy a végfelhasználók vitassák a tartalmak elérhetetlenné tételét. A YouTube, a Twitch és a Twitter pedig kiemeli, hogy ha a tartalom a *fair use* teszt hatálya alá esik, akkor újra elérhetővé tehető a platformon. Egyedül a YouTube szerződéses rendelkezései tartalmaznak némi utalást a *fair use* tesztől eltérő korlátozások és kivételek körére. Vagyis elmondható, hogy a vizsgált platformok többsége tartalmaz garanciákat, amelyek segítségével a felhasználók vitathatják az eltávolítás jogszerűségét, ám sem a CDSM irányelv 17. cikkében foglalt garanciák nem jelennek meg *expressis verbis*, sem pedig az általános, előzetes tartalomszűrésre nem látunk konkrét utalást a szerződéses feltételekben.

Ez két okból mindenképpen tanulságos lehet. Egyrészt úgy tűnik, hogy az online tartalommegosztó platformok megmaradnak a jól bevált felelősségkorlátozó kikötéseknél, a végfelhasználóra hárítva a felelősséget, ezzel gyengítve a CDSM irányelv által elképzelt új felelősségi rendszer működőképességét. Másrészt egyes platformok, így például a YouTube, automatizált rendszereikkel aktívan is szűrik a feltöltött tartalmakat, amelyeket saját hatáskörben el is távolíthatnak, a jogosultak értesítése nélkül. Vagyis a platformok működése által érintett szereplők – üzemeltetők, jogosultak és végfelhasználók – között az egyensúly továbbra is az első két érdekelt irányába billen, miközben nem látszik, miként védenék a platformok a véleménynyilvánítás szabadságát, a kreatív alkotás szabadságát és az információhoz jutás szabadságát, amelyek a legfontosabb hívószavak között voltak a 17. cikk rendelkezéseinek kritizálását illetően.

A *status quo*, úgy látszik, a sok vihart kavart új felelősségi szabályok ellenére fennmarad, bár kétségtelen, hogy a CDSM irányelv átültetése még mindig folyamatban van bizonyos tagállamokban. A korábbi helyzet fenntartásában pedig, úgy tűnik, segít, hogy az észak-amerikai háttérű platformok nem az uniós szerzői jog, hanem az Egyesült Államok copyrightrendszer szerint működtetik szerződési gyakorlatukat. Ez további komoly nemzetközi magánjogi kérdéseket is felvet a témakör jövőbeli kutatói számára.